

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.
 CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 30 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiunile se primesc după învoială.

Partea oficială.

Improprietărea bisericilor și a școalelor.

Direcțiunea generală din Cluj pentru reforma Agrară sub Nr. 3855 din 14 Martie a. c. a emis pentru organele sale executive **Instrucțiuni** pentru parcelare și improprietare.

Din aceste instrucțiuni comunicăm aici pasagiile ce se referesc la improprietărea școalelor, bisericilor și personalului acestor însutute, cu îndrumarea, ca senatele școlare și bisericesti în cunoștința cauzei să facă cele convenite, ca interesele școlii și ale bisericii să fie satisfăcute după modul cel mai bun posibil.

În partea dispozitivă generală, instrucțiunea spune următoarele:

„Improprietarile în Transilvania, Bănat, Crișana și Maramureș începute în vara trecută, trebuiesc intensificate la maximul în campania ce se va deschide în curând.

Așa dar pe baza tablourilor de improprietare și a hotărârilor de expropriere rămase definitive, D-voastră veți stăruii și veți lua cele mai energice, dar și cele mai bine chibzuite măsuri, să se facă în primăvara și vara ce ne stau înainte, improprietărea tuturor acelor, cari conform tablourilor de improprietare rămase definitive au, sau vor avea dreptul de a fi improprietați.

Chestiunea apelărei hotărârilor la Curtea de Apel, în ceea ce privește prețul art. 77 din lege, cât și dreptul de revizuire al Comitetului Agrar, nu va împiedeca să executați hotărârile de expropriere definitive dela Co-

misiunile de Ocol sau Județene în ceea ce privește terenul expropriat; căci potrivit art. 60 din lege aceste hotărâri sunt definitive și executorii, fără drept de opoziție, apel sau recurs“.

În punctul II. se expun rezervele pentru interes obștesc și aici se dau normele pentru improprietărea școlii și a bisericii, spunându-se că interesele obștesci au precădere înaintea intereselor particulare și încă în ordinea următoare:

„a) Inzestrarea școalelor primare rurale cu trenuri necesare, bunei lor dezvoltări, va fi pentru D-voastră grija cea mai de căpetenie. Veți face toate sacrificiile posibile ca școalele primare rurale să fie toate inzestrate,

1. Cu terenuri pentru practica agricolă a elevilor numită *grădina școlară*. Pe aceste terenuri, acum și în viitor cu atât mai mult elevii vor învăța primele noțiuni de agricultură rațională, cunoștințe atât de trebuitoare în țara noastră a cărei populație într-o covârșitoare majoritate, trăește din agricultură.

Veți îngriji ca aceste terenuri să fie cât se poate mai aproape de școală. — La rigoare veți face schimb de terenuri cu proprietari, dându-le din cel expropriat, în schimbul aceluia pe care ei îl vor ceda pentru școală în apropierea ei, și ne veți supune lucrările pentru aprobarea unor asemenea schimburi. — Întinderea grădinii școlare va fi până la 5 jughere de fiecare școală.

2. *Fiecare școală primară rurală, va fi înzestrată cu un lot de teren, a cărui întindere maximă să fie de 6 jug. — Dotațiunile învățătorești existente, vor fi completate până la întinderea de 16 jughere.*

b) *Veți avea tot atât de mare grijă și pentru biserică ca și pentru școli. — Veți înzestra fiecare biserică și filie cu câte o sesiune parohială până la maximum de 32 jug. — cu câte o sesiune cantorală până la maximum de 8 jughere. — Și apoi câte un lot separat de cele două sesiuni, pentru trebuințe pur bisericesti până la 10 jug., bine înțales cu restricțiunile prevăzute de art. 6 punct 4 în ce privește numărul sufletelor din parohie sau filie.*

In ceea ce privește terenul necesar pentru construirea de biserici și școli, veți veghea să se aplice cu ultima rigurozitate art. 40 din Lege. — Acolo, unde chiar dacă există biserică și școală, ele nu sunt bine așezate, sau terenul pe care sunt așezate nu e destul de consolidat, ori poziția nu e destul de igienică, ori terenul înconjurător este insuficient, școala sau biserica fiind înghesuite în cine știe ce loc dosnic sau ungher întunecat din sat, se va proceda la exproprierea terenuri noi pentru construcții de biserici și școli; astfel ca în viitor instituții atât de însemnate ca biserica și școala, să fie scoase din situații umilitoare și cel puțin pentru viitor așezate în situații de cinste, așa cum se cuvine unor instituțiuni, în cari se cultivă mintea, și se înalță sufletul omenesc.

Veneratul Cler își va cunoaște de a sa datorință de a face tot posibilul ca aceste dispozițiuni mai înalte să se plinească întocmai și de a reclama în toate cazurile când nu s'ar împlini. Tot asemenea este a-se purta deosebită grijă de apărarea intereselor parohiilor vacante și a tuturor filiilor. Mult Onorații protopopi poartă grea respun-

dere pentru orice întrelăsare în această privință.

Lăsăm dară tuturor oficiilor protopopești a ne face numai decât raport despre toate parohiile din districtul lor referitor la situația lor în legătură cu reforma agrară.

Gherla, la 3 Maiu 1923. Nr. 2054.

NUMIRI.

Onoratul *Aurel Papiu* preot disponibil este numit paroh la parohia *Teocul de sus* (D. Lujerdului).

Din sed. cons. 3 Maiu 1923.

Nr. 2035.

Onoratul *Anchidim Bob* preot nou hirotonit este numit de administrator local la parohia *Parva* din vicariatul *Rodnei*.

Din sed. cons. 3 Maiu 1923.

Nr. 2037.

Administrator.

Cu administrarea interimală a parohiei vacante *Negrești* (D. Țării Oașului) — până la complenirea ei cu titular — este încredințat Mult Onoratul *Cecil Demian* protopop on., asesor consistorial și directorul școlii normale de învățători din *Gherla*.

Din sed. cons. 8 Maiu 1923.

Nr. 2149.

Primire în clerul tinăr.

Vasile Ceserean din *Sântioana*, absolvent de liceu, este primit în clerul tinăr eparhial.

Din sed. cons. 3 Maiu 1923.

Nr. 1591.

Edificarea școlilor.

Adevărul încontestabil, că gradul de cultură este măsura fericirii neamurilor o arată istoria timpurilor trecute, mai cu seamă însă zilele noastre. Pentru marea masă a poporului, carea este tulpina neamului, mijlocul câștigării de cultură este școala primară, carea nu poate lipsi nici din cea mai umilă comună.

Statul, carele poartă la inimă ca preocupare principală ridicarea școalelor noue și dezvoltarea celor existente, cu cele mai mari eforturi totuși nu este în stare să corăspundă nevoilor pe acest teren. Apelează la spiritul de jertfă al poporului, în interesul căruia zace în locul întâiu ca să se ridice școalele acolo unde lipsesc.

Veți binevoi Onorat Frațiile Voastre a lumina pe deplin poporul asupra acestei chestiuni importante, și Va veți da toată silința ca școalele unde le avem să se țină în bună rânduială, iar unde lipsesc, să se ia inițiativa salutară de a ridica edificii noue; în acest caz ultim se va putea cere și sprijinul Statului, carele va face tot posibilul după puterile sale.

Din șed. cons. 3 Maiu 1923.

Nr. 1932.

Novițiat pentru Ordul s. Vasile.

Cuv. Sa Părintele Augustin A. Pop, ieromonahul nostru din Ordul călugăresc al Baziliților cu datul 23 Aprilie a. c. Ne scrie că în conformitate cu decisiul conferinței episcopesti în cauza aceluia Ord, a pornit spre Galiția împreună cu trei înși — și acum se află în novițiatul din Chrechov. Mai marii mănăstirei și-au exprimat dorința să mai vină și alți Români, să fie câți de mulți dela început. Numitul ieromonah Ne roagă stăruitor să îndrumăm spre noi eventuale vocațiuni ce s'ar ivi, fie din cler, fie din studențime. — Novițiatul de acolo e de model, Ordul este de un caracter activ.

Drept aceea On. Frațiile Voastre veți îndemna pe acei indivizi — fie din cler, fie din tinerimea școlară — cari ar avea aplicare serioasă spre viața monastică, ca în privința aceasta să recurgă la Ordinariatul diecezan, care le va da îndrumările necesari pentru a intra în novițiatul acestui Ord, pen-

tru care scop sperăm a se deschide și la noi în țară o casă anume de novițiat la timpul potrivit.

Din șed. cons. 8 Maiu 1923.

Nr. 2036.

Colecte pentru biserica din Nistru.

Lăsăm Onoraților Frați preoți ca în una din proximele Dumineci ori sărbători — să facă o colectă cu tăierul în biserică — unde este aceasta datină, iar unde nu — afară de biserică prin doi curatori bisericești — în fiecare biserică parohială și filială din Dieceză — în favorul credincioșilor noștri din filiala Nistru (parohia matre Băița) tractul Bajei-mari, cari deși în număr abia de 160 suflete, doresc cu mare dor să-și ridice un sfânt lăcaș dumnezeesc, dar fiind puțini și săraci recurg la ajutorul și marinositatea fraților creștini din întreagă dieceza Noastră. Sumele incurse se vor înainta pe calea oficiului protopopesco concernent la Venerata Administrație Capitulară din Gherla, iar Ordinariatului se va trimite raportul îndatinat.

Din șed. cons. 3 Maiu 1923.

Nr. 2028.

Dicționarul statistic al Transilvaniei.

Serviciul statisticei regionale din Cluj cu scrisoarea de sub Nr. 224/1923 notifică cumcă dispune încă de un număr din opul „Dicționarul Transilvaniei“ care fiind utilă și interesantă din toate punctele de vedere prin aceste se recomandă pentru procurare. — Prețul redus 40 Lei exemplarul. Adresa: Serviciul statistic regional Cluj. Calea Regele Ferdinand Nr. 98, trimițându-se banii cu mandat postal.

Din șed. cons. 3 Maiu 1923.

Nr. 1990.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.

Gateheze practice.

Ora a 2-a.

(Urmare).

Oare școala aceasta făcutu-s'a ea de ea, de sine? Dar casa? Dar oare ceriul și pământul scl. de sine s'au făcut? Ele de ele s'au zidit? Oare omul putut-a face ceriul, pământul scl? Cine a făcut ceriul? pământul? scl. Cine a făcut lumea întregă? Cine ne dă ploaia, căldura, roua? Cine ne dă holdele, bucatele, poamele? Cine dă mâncare paserilor, dobitoacelor? Cine a făcut soarele? luna? stelele? Cine ne dă viața? sănătatea? mâncarea? beutura? locuința, îmbrăcămintea? Cine ne dă tot ce avem? (Acestea să se repețească adeseori, să se deprindă cu mulți prunci, ca să priceapă cât se poate mai bine, și mai târziu să-și aducă aminte cu ușurință.)

3. **Dumnezeu — Demnul lumii.** Dacă eu î-mi fac o masă, aceea masă este a mea, și pot face cu ea — ce voiesc, ce-mi place. Pentru-ce? Pentru-că e a mea, pentru-că eu am făcut-o; adecă eu sunt gazda acelei mese, eu sunt *stăpânul ei, domnul ei.* Dară lumea (ceriul, pământul scl.) cine a făcut-o? A cui este dară toată lumea? A lui Dumnezeu. Cine este Stăpânul, Domnul lurii întregi? Vedeți dară? *Dumnezeu este Domnul ceriului și al pământului. Domnul lumii întregi.* Ziceți cu toții aceasta! Încă odată . . . încă odată . . . Spune-o aceasta tu, singur N. N. Și tu! . . . Cine este așa-dară Dumnezeu?

Aplicare. a) Dacă toată lumea este a lui Dumnezeu, dacă Dumnezeu este Domnul întregii lumi, de aceea poate face cu lumea ce-i place, ce vrea El. Dacă ar vrea Dumnezeu, soarele ar cădea de pe ceriu, casele s'ar prăbuși, s'ar răsturna, nimici, oamenii ar muri toți deodată: căci toate sunt a lui Dumnezeu, El este stăpânul, Domnul tuturor. — Și nouă Dumnezeu ne este Stăpân și Domn, pentru-că și pe noi El ne-a făcut. — Pe ficare om l'a făcut Dumnezeu, El este Domnul tuturor oamenilor. — Așa dară Dumnezeu poate porunci la toți . . . tuturor oamenilor. — Dacă eu am un slugă, un servitor, atuni eu sunt stăpânul aceluia slugă, aceluia servitor; eu îi pot porunci să facă lucrul cutare ori cutare; și dacă nu face ceea ce voesc eu și îi poruncesc eu, îl pot și pedepsi. Vedeți, chiar așa poate pedepsi și Dumnezeu pe oricare om, dacă nu face ceea ce voeste Dumneze. Dumneze voeste numai binele. Voeste ca fiecare

să fie bun, și să nu facă nici un rău. Căci Dumnezeu este *foarte bun*, El este *inșaf* bunăfătea. De aceea Dânsul *numai aceea iubește ce e bun*. Iubește pe oamenii cei buni, pe copiii cei buni, pe fetele cele bune. Dumnezeu iubește rugăciunea, vorbirile cele de cinste, curate, iubește pe copiii ascultători, iubește fetele cele bune. — Dumnezeu nu iubește răul, lui Dumnezeu nu-i place răul, nu-i plac oamenii răi, nu iubește neascultarea, nu-i plac copiii neascultători, nu iubește minciuna, sudălmile, faptele rele. — De aceea și voi să fiți totdeauna buni, și să nu faceți nici un rău. Toti deauna să vă rugați frumos, să grați numai lucruri bune, curate, să spuneți numai adevărul, să ascultați de părinți, de mine și de domnul învățător, să faceți bine tot mereu. Atunci vă va iubi și pe voi Dumnezeu. — Iar dacă voi veți fi răi, neascultători, mincinoși, dacă din gura voastră se vor auzi sudălmii, cuvinte urite etc. — atunci voi nu faceți ceea ce voeste Dumnezeu, atunci El nu vă va iubi pe voi, ba vă poate chiar pedepsi pe voi. Puteți fi bolnavi, ori puteți chiar și muri, dacă voeste Dumnezeu.

(Va urma).

În Bibliotecă Diecezană

se afla toate cărțile liturgice compactate în legătură de lux, ori la dorință crudo. Toate imprimările, pentru oficiile parohiale, precum rațiuni, matricule, blanchete de estras, tipărituri periodice, etc.

Avem în depozit opuri ale oratorilor bisericești, cărți de rugăciuni din ediție proprie (Conducătorul tinerimei școlare) și streină: Cărți trebuincioase și neapărat de lipsă întru conducerea corectă și promptă ale oficiilor parohiale și protopopești (Conciliile provinciale, Administrația bisericească de *I. Gențiu*).

Noutăți literare, cărți de școală, revizite de scris; asortiment foarte bogat

Comandele pe cale postală le esecutăm prompt și cu reîntoarcerea pestei.

Pentru partea neoficială răspunde: **Iosif Sângeorgean**